

FAGFORBUNDET

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep.
0032 OSLO

Deres ref.
201200556 HCJ

Vår ref / Saksbehandler
12/1530-6 A10 &13
Ingri Bjørnevik / tlf. 23 06 43 38

Dato:
02.05.2012

**HØRING NOU 2012:12 TIL BARNAS BESTE - NY LOVGIVNING FOR
BARNEHAGER**

Vedlagt Fagforbundets svar på høringen.

Med hilsen
FAGFORBUNDET

Trygve Natvig
avdelingsleder

Ingri Bjørnevik
rådgiver

Vedlegg: NOU 2012:1 Til barnas beste, ny lovgivning for barnehagene.
Høringssvar fra Fagforbundet

Kopi:

Hørings svar fra Fagforbundet

NOU 2012:1 Til barnas beste, ny lovgivning for barnehagene.

Innledning

Barnehagelovutvalgets rapport (NOU 2012:1) ”Til barnas beste – Ny lovgivning for barnehagene” er en omfattende utredning som tar for seg den store veksten og omstillingene barnehagesektoren har vært gjennom de siste årene. Dette har gjort at det har vært nødvendig med en grundig gjennomgang av regelverket.

Fagforbundet er fornøyd med gjennomgangen av regelverket og fremhever at Øieutvalget har konkludert med at nasjonale rammer skal gi styringen for hva barnehagetilbudet skal innholde.

Vi er enige med utvalget når de foreslår å endre bemanningsnorm fra å være en pedagognorm til voksentetthet. Fagforbundet mener de voksne er den viktigste ressursen i barnehagen. Vi støtter derfor kravet om at 25% av de som jobber i barnehagen skal ha kompetanse som barne- og ungdomsarbeidere. Fagbrevet har eksistert siden 1994, men uten at lov/forskrift har inkludert denne kompetansen. Det er derfor svært viktig for Fagforbundet at utdanningen inkluderes i lovteksten.

Den første barnehageloven kom i 1975, siden den gang har barnehagesektoren vært gjennom mange endringer. Barnehager har lengre åpningstider, antall barn har økt og antall små barn har økt. Nå går nesten alle barn i barnehage og det gir de ansatte flere oppgaver, f.eks medisinerer. MEN bemanningen har ikke øket tilsvarende.

Internasjonal og nasjonal forskning tilsier at kvaliteten i barnehagene ikke blir bedre uten flere hender, hoder og fang. Det er derfor viktig at en ny lov styrker den viktigste ressursen, altså øker voksentettheten i barnehagene. Derfor støtter Fagforbundet Mette Henriksen Aas sitt forslag om at det må være 1 voksen pr 2 barn under tre år, og 1 voksen pr 5 barn over 3 år. Det må understrekes at et barn er 3 år den måneden det fyller 3 år.

Vi mener også at barn skal tilhøre en barnegruppe og at det alltid skal være to voksne tilstede.

Fagforbundet har følgende kommentarer til høringen og angir disse i kronologisk rekkefølge etter kapitlenes inndeling, men understreker at dette ikke tilsvarer en prioritering:

Kapitel 7 Styringsvirkemidler og rammevilkår

Fagforbundet mener de offentlige tilskuddene og foreldrebetalingen skal komme barna til gode. Fagforbundet ønsker at kommunen fortsatt skal ha tilsyn med barnehagene, og at det er kommunerevisjonen som har dette ansvaret. Fagforbundet ønsker ikke et eget tilsyn.

Kapitel 8 Utdanning til arbeid i barnehage

Fagforbundet er enig i at primært skal ansatte i barnehagene ha utdanning som førskolelærer og barne- og ungdomsarbeidere. Men vi trenger også andre utdanningsgrupper.

KD har gjennomført kompetansekartleggingen av barnehagesektoren, denne undersøkelsen viser at barnehageeiere og barnehagestyrere også ser behovet for andre utdanningsgrupper innen sektoren.

Fagforbundet støtter utvalgets kommentar om Fagskoletilbud innen oppvekst-sektoren.

Dagens fagskoletilbud tilfredsstillende ikke behovene. Det er derfor viktig å styrke dette tilbudet. Fagforbundet ønsker å bidra aktivt til en slik utvikling.

Kapitel 9 Kompetanse i barnehagesektoren

Fagforbundet støtter krav om at de ansatte har utdanning som er rettet mot barnehagesektoren (førskolelærere og barne- og ungdomsarbeidere), men vi ser viktigheten i at barnehagesektoren også har stillinger for de uten formal- og realkompetanse. Det må være mulig for arbeidstakere å prøve seg i arbeidslivet uten tidligere erfaring. Mange unge vet ikke hva de skal bli, og trenger å kunne prøve ulike arbeidsplasser før de velger seg en utdanning.

Kapitel 11.8 Nasjonalt kvalitetsvurderingssystem for barnehagesektoren

Fagforbundet støtter kravet til et nasjonalt kvalitetsvurderingssystem. Det er viktig at vi har styringsverktøy som kan sikre god kvalitet. Det er derfor viktig at verktøyet kan dokumentere alle de ulike yrkesgruppene som er innen sektoren. Det er en vesentlig forskjell om en barnehage har fagarbeidere eller ikke. Dette må komme frem når man kartlegger de ansattes kompetanse.

Kapitel 12 Barna og foreldrene i barnehagen

Fagforbundet er fornøyd at barns rettigheter styrkes i loven. Det foreslås at barns medvirkning får større plass og dette mener vi er en god utvikling. Barn skal møtes med åpenhet og respekt. Barndommen har sin egenhet og vil vare livet ut, det er derfor viktig at de får en så god start på livet. En viktig rettighet er at man ikke definerer et barn som 3 år før barnet har blitt 3 år. Barnehagen er en viktig arena for alle barn i Norge, også for forebyggende tiltak. Fagforbundet mener at folkehelsearbeid starter i barnehagen og at full barnehagedekning er et svært viktig folkehelse tiltak.

Kapitel 13 Et system med barnehagesektoren

Fagforbundet mener det er viktig vi har gode tilsynssystemer. Vi mener tilsynet skal utføres av kommunerevisjonen. De har den faglige tyngden man trenger for å utføre økonomisk tilsyn. Og det vil bli lettere for kommunen å skille mellom det å ha tilsynsrollen og det å være barnehageeier. Kommunen vil fortsatt ha veiledningsansvar for både kommunale og ikke-kommunale barnehager. Dette gjør at flere instanser innen kommunen har kontakt med barnehagesektoren.

Fylkesmannen må ha ansvar for å føre tilsyn for kommunene.

Kapitel 14 Den lokale barnehagemyndighet

Kommunene har ansvar for at det er full barnehagedekning. Samtidig har man fratatt kommunene muligheten til å styrke de offentlige tilskuddene til de private barnehagene. En viktig årsak til mangelfull kontroll med offentlige tilskudd til barnehagesektoren er selskapsstrukturen. Det er derfor viktig å styrke kommunenes tilsynskompetanse.

Kapitel 14.4 vurdering av godkjenning

Fagforbundet vil likebehandle kommunale og ikke-kommunale barnehager, men en

forutsetning for likebehandlingen er å sikre de ansattes likeverdige lønns- og arbeidsvilkår.

Når det blir likebehandling av de ansattes lønns- og arbeidsvilkår skal alle barnehagene ha like vilkår.

Fagforbundet krever at lønns- og arbeidsvilkår som er like de vilkårene de ansatte i kommunale barnehager har, må være tilstedes for at man skal få godkjent sin barnehage.

Fagforbundet støtter lovforslaget:

§x Lønns- og arbeidsvilkår

Ansatte i ikke-kommunale barnehager har rett til lønns- og arbeidsvilkår som er likeverdige med vilkårene for ansatte i kommunale barnehager.

Når 100 prosentlikebehandling er innført, har barnehager som ikke kan dokumentere at de har lønns- og arbeidsvilkår på linje med det som er vanlig i sektoren, kun krav på 92 prosent av den finansieringen kommunale barnehager får.

Fagforbundet mener den viktigste ressursen i barnehagen, uavhengig av om de er kommunale eller ikke kommunale, er menneskene. Da skal de også ha like lønns- og arbeidsbetingelser. Inkludert pensjonsrettigheter. Forskningsrapport fra Telemarkforskningen viser at den største økonomiske forskjellen mellom kommunal og ikke-kommunale barnehager er lønnskostnadene. Dette ønsker Fagforbundet å endre.

Kapitel 14.5 Samordnet opptaksprosess

Fagforbundet støtter forslaget om to hovedopptak av barn i barnehagen. Dette gjør at retten til barnehageplass styrkes for barn som er født etter september. Det å sette en dato for når man har rett på barnehageplass faller urimelig. Da barn født sent på året ikke får sin rett til barnehageplass før det året de fyller 2 år.

Kapitel 14.8 Barnehagefaglig kompetanse over barnehagenivå

Fagforbundet støtter kravet om barnehagefaglig kompetanse i kommunen over barnehagenivå. Når det kreves slik kompetanse må ikke det begrenses til bare førskolelærere, men også omfatte andre aktuelle yrkesgrupper.

Kapitel 16 Kvalitetssikrende bestemmelser i barnehagen

Fagforbundet mener at loven skal sikre at alle barn får et like godt barnehagetilbud, uavhengig av geografi, inntekt eller funksjonsnivå. Det er derfor viktig med nasjonale rammer, som kan sikre dette. Samtidig som man legger til rette for at man kan ha lokale ulikheter. Med ulike barnehager mener vi ulikhet i forhold til innhold, utforming og pedagogikk.

Kapitel 16.2.5 Utvalgets forslag til krav til grunnbemanning og pedagogisk bemanning i barnehagen.

Fagforbundet støtter medlem Mette Henriksen Aas krav om å styrke grunnbemanningen. Da det ikke har vært endring i bemanningen siden loven kom i 1975.

Derfor trengs det endringer i loven. Åpningstidene i barnehagen har økt og antall barn har økt, og barnehagens samfunnsmandat har økt oppgavene til barnehagen. Dette bør gi signaler om at vi trenger en endring i barnehagebemanningen. Endringer siden 1975 er også at 6 åringene har begynt på skolen og at flere barn under 3 år går i barnehagen. Dette gjør at barna trenger flere voksne enn tidligere. Små barn trenger mer voksentetthet enn eldre barn. Ansatte i barnehagen har fått tildelt flere oppgaver pga trange kommunebudsjett. Stillinger som kontoransatte, kjøkkenansatte, vaktmestere har blitt borte. Oppgavene må utføres av grunnbemanningen. Noen steder er også styreren fordelt på flere barnehager, noe som gjør at mange administrative oppgaver overføres på grunnbemanningen.

I FAFO-rapporten "Tidstyver i barnehagen" kommenterer forskerne at det ikke er mange arbeidsplasser der de må omorganisere arbeidsdagen pga sykefravær. I den hektiske barnehagedagen må ansatte endre sine planer pga sykefravær. Grunnbemanningen er så knapp at man ikke kan gjennomføre planer uten at alle ansatte er tilstede.

Fagforbundet mener at en barnegruppe bør ha 4 ansatte for at vi skal kunne gi alle barn god kvalitet i barnehagen. Derfor mener vi at en ansatt kan ha ansvaret for inntil to barn under tre år og inntil fem barn over tre år. Det må stilles krav til at det alltid skal være to voksne til stede i en barnegruppe.

Fagforbundet mener at av de 4 ansatte skal 50% ha førskolelærer/annen pedagogisk høyskolekompetanse, 25% barne- og ungdomsarbeiderkompetanse og 25% kan ha annen kompetanse. Det må være mulig å kunne jobbe i barnehagen med bare realkompetanse. Likt med dagens praksis.

Lovutvalget ønsker at regjeringen skal sette ned et utvalg som skal se på fagarbeiderutdanningen. Dette må gjøres i tett samarbeid med partene (Faglig råd for helse- og sosialfag).

Kapitel 16.2.6 Dispensasjon fra utdanningskravet

Fagforbundet mener arbeidsgiver må pålegges å vise til at man ønsker å utdanne sine ansatte til førskolelærer eller barne- og ungdomsarbeidere. Dette må kunne dokumenteres for at barnehagen skal kunne få dispensasjon fra utdanningskravene (jfr. bibliotekloven) Det er også viktig at arbeidsgiver ikke skal kunne søke om dispensasjon for flere ansatte i samme stillingen for på den måten å utnytte situasjonen ved bruk av "midlertidig ansatte".

Kapitel 18 Barn med særlige behov

Fagforbundet støtter flyttingen av dette kapittelet fra opplæringsloven til barnehageloven. Vi er bare bekymret for at kommuneøkonomien skal være en begrensning for at barn skal få retten til spesialpedagogisk hjelp. Med dagens grunnbemanning trenger barnehagene flere ansatte når de har barn som trenger mer oppfølging.

Kapitel 19 Utdanning

Fagforbundet ønsker at man kan gi de ansatte mulighet til arbeidsplassbasert utdanning. Dette både for de som vil ta fagbrev og de som vil ta høyskoleutdanning.

Kapitel 20 Kompetanseutvikling

Fagforbundet ønsker at alle ansatte i barnehagesektoren får mulighet til livslang læring. Det er derfor viktig at man ser på etter- og videreutdanningsmuligheter til de ansatte. Fagforbundet støtter derfor planen om et parts sammensatt utvalg som ser på dette med særlig vekt på fagskoletilbud, men også på høyere utdanning, mastergrad/doktorgrad.